

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба диссертатсия ва автореферати Насимов Нуриддин Исоевич дар мавзуи «Пажухиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (чанбаҳои оғӣ ва вожагонӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.00.–Забоншиносӣ (10.02.01.–Забони тоҷикӣ). – Душанбе, 2024. – 404 с.

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисос ва самти илм, ки аз рӯйи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Ба риштаи оғӣ ва луғавии кашидани маводи лингвофолклористикаи Сари Хосор, ки барои инкишофи маводи истилоҳи ғӯйшӣ мусоидат мекунад, солҳои охир таваҷҷуҳи забоншиносонро ба худ бештар ҷалб намудааст. Бояд гуфт, ки вожаву истилоҳоти соҳаи лингвофолклористика дар баробари луғоти дигар бахшҳои ҷомеа як ҷузъи ҷудонашавандаи таркиби луғавии ҳамаи забонҳо, аз ҷумла забони тоҷикӣ маҳсуб ёфта, баррасии забонии ин истилоҳот дар забоншиносии муосир хеле муҳим арзёбӣ мегардад. Аммо дар тафовут аз омӯзиши масъалаҳои забони адабӣ, лаҳҷа ва шеваҳои лингвофолклористика ҳам истифодаи унсурҳои забони адабӣ ва ҳам лаҳҷаю шеваҳои дар матнҳои фолклорӣ мавриди омӯзиш ва таҳқиқи таҳлил қарор гирифта, тамоми самтҳои омӯзиши забон дар доираи жанрҳои фолклорӣ аз рӯйи матнҳои фолклорӣ роҳандозӣ мегарданд. Дар натиҷаи пажухиши осори фолклорӣ бо назардошти масъалаҳои лингвофолклористӣ вазъу ҳолати забони адабию гуфтугӯӣ ва ҳаёти сиёсӣ иҷтимоӣ, иқтисодӣ фарҳангӣ, касбу кор, ҳунар, шуғл, рӯзгор, расму оин ва маросимҳо, мавқеъ, шароити зиндагӣ ва дар умум ба таърихи мардуми ҳамон диёру давру замон дар муқоиса бо забони адабию лаҳҷаҳо ва ҳаёти муосири он нишон дода мешавад. Аз рӯйи таҳқиқ маълум мегардад, ки чанбаҳои гуногуни ҳаёти мардуми мавзеи таҳқиқ бештар дар назм, аз ҷумла суруд ва рубоҳои фолклори Сари Хосор инъикос ва таҷассум ёфта, ба ин васила фолклори маҳалли таҳқиқшаванда муаррифӣ, таблиғ, тарғиб ва ташвиқ мегардад, ки зарурат ва мубрамияти дигари мавзуи таҳқиқот ба шумор меравад. Дар илми тоҷик то ба ҳол лингвофолклористика ҳамчун илми мустақилу мушаххас ба расмият надаромада, шинохта нашуда ва ба вуҷуд наомадааст, ки ин омилро низ ба оғоз бахшидан ба таҳқиқи илми лингвофолклористии эҷоди диссертатсияи мазкур доништан мумкин аст. Маводи матнҳои фолклории Сари Хосор ба талаботи мавзӯ ва масъалаҳои илми лингвофолклористика қомилан мувофиқ буда, фароғири ҳам жанрҳои мухталифи фолклорӣ ва ҳам айнан аз забону нутқи гуфтугӯии соқинони ҳамон даври диёри Сари Хосор гирдовардани он ба таҳқиқ аз назари илми лингвофолклористика мусоидат кардааст. Омӯзиш ва таҳқиқи маводи гирдоваришудаи фолклори Сари Хосор дар доираи талаботи лингвофолк-

лористӣ паҳлуҳои мухталифи мавзӯ ва масъалаҳои забонӣ ва фолклории мардуми ин диёрро аён ва забони жанрҳои мазкур аз рӯи нақшу пуробурангӣ бо вижагиҳои бадеии худ дар пурбор кардани таркиби луғавии забони тоҷикӣ нақши муҳим доранд. Ин аст, ки дар доираи кори ҷудоғона ва мустақили диссертатсионӣ омӯзиш ва таҳлилу баррасии баъзе аз вижагиҳои савтӣ ва луғавии фолклори Сари Хосор аз рӯи масъалаҳои лингвофолклористӣ аҳамияти хос дошта, маводи таҳқиқшавандаи соҳаи лингвофолклористӣ аз нигоҳи ҳаҷм фарогир ва мавриди пажӯҳиш қарор дода шудани онҳо ба ташаккул ва рушд бахшидани соҳаи лингвофолклористӣ, инчунин тақмили фонди луғавии забони тоҷикӣ муфид арзёбӣ мегардад. Аз ин нигоҳ, диссертатсияи аз тарафи Насимов Нуриддин Исоевич дар мавзӯи «Пажӯҳиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (чанбаҳои овоӣ ва вожагонӣ)» омодагардида ба самти забоншиносӣ, ҳосатан забони тоҷикӣ ва шиносномаи ихтисоси илмӣ 10.02.00.—Забоншиносӣ (10.02.01.—Забони тоҷикӣ) комилан мувофиқат менамояд.

Мубрам будани мавзӯи диссертатсия. Мубрамии мавзӯи таҳқиқ дар он аст, ки унвонҷӯ Насимов Нуриддин Исоевич «мавзуеро мавриди таҳқиқ қарор додааст, ки ба таҳлили овоӣ ва луғавии маводи лингвофолклористӣ дар асоси маводи ғӯйишӣ ва фолклории мардуми мавзеи Сари Хосор рабт дошта, актуалӣ ва нав маҳсуб меебад. Баррасиву нишон додани вижагиҳои овоӣ ва луғавии маводи фолклорӣ аз нигоҳи таҳлили забони ғӯйишӣ дар забони тоҷикӣ ва тобишҳои овоиву маъноӣ ва дастабандию баррасиву пажӯҳиши онҳо яке аз масоили мубрамро касб кардааст. Ин мубрамӣ боис шуда, ки бо истифода аз осори назарии соҳаи забоншиносии ватаниву хориҷии соҳавӣ ва маводи фаровони лингвофолклористӣ ба таҳқиқи вижагиҳои овоиву луғавӣ ва роҳҳои шаклгириву инкишофи онҳо дар шакли рисолаи илмӣ аз тарафи унвонҷӯ Насимов Нуриддин Исоевич дар мавзӯи «Пажӯҳиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (чанбаҳои овоӣ ва вожагонӣ)» омода гардад, ки айни муддао ва мубрам маҳсуб меёбад. Аз ин рӯ, ин рисолаи илмӣ ҷолиб буда, манзури муҳаққиқону донишмандон намудану ба ҳимоя пешниҳод гардидани диссертатсияи Насимов Нуриддин Исоевич дар мавзӯи «Пажӯҳиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (чанбаҳои овоӣ ва вожагонӣ)» андешаҳои фавқро собит менамояд.

Дарачаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Навгонии мавзӯи таҳқиқ аз он иборат аст, ки дар рисола бори аввал вижагиҳои овоӣ ва луғавии маводи лингвофолклористии мавзеи Сари Хосори минтақаи Хатлони Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нигоҳи таҳлили тасвирӣ ё синхронӣ баррасӣ мегардад. Илова бар ин, дар диссертатсия ҷой доштани чанбаҳои овоии ғӯйишӣ,

кабатҳои луғавӣ, амсоли сермаъноиву ҳамгунӣ ва муродифоту мутаозод дар маводи линвофолклористии гӯйиши ҷанубии забони тоҷикӣ муайян шуда, метавонад дар заминаи маводи диссертатсия таҳия ва нашри фарҳанги истилоҳоти линвофолклористии забони тоҷикӣ дар оянда ба нашр расад.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ бо он собит мешаванд, ки дар таҳқиқи диссертатсионӣ аз концепсияҳои илмӣ ва назарии забоншиносони ватанию хориҷӣ истифода шудаанд. Дар маҷмӯъ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ аз дақиқияти маълумот, мутобиқат намудани ҳаҷми маводи таҳқиқ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқ, ҳаҷми интишорот ва интиҳоби дурусти равишҳои таҳқиқ бармеояд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқи назариявӣ пешниҳод гардида, дурнамои мавзӯи таҳқиқӣ муайян шудааст.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Аҳаммияти назарии мавзӯи диссертатсияи Насимов Нуриддин Исоевич дар он зоҳир мешавад, ки то кунун оид ба ин мавзӯ дар забоншиносӣ ягон кори илмӣ ба анҷом нарасида, дар диссертатсияи мазкур умдатарин масоили назарии марбут ба вожаву истилоҳоти линвофолклористӣ, чун сарчашмаи асосии таркиби луғавии гӯйиши ҷанубии забони тоҷикӣ дар омӯзиши истилоҳоти линвофолклористӣ аҳаммияти назарии таҳқиқро мустаҳкам намуда, матолиби назарии дар диссертатсия баррасигардида барои таҳқиқи минбаъдаи марбут ба назарияи истилоҳшиносии забони тоҷикӣ чун манбаи назарӣ мусоидат мекунад. Аҳаммияти назарии таҳқиқ ҳамчунин дар он зоҳир мешавад, ки маводи диссертатсия, натиҷаҳои таҳқиқи илмӣ ва равиши таҳқиқии муаллиф дар омӯхтани масъалаҳои ҳамгун дар соҳаи истилоҳоти соҳавӣ ва вижагиҳои тасвирии он ба забоншиносон, унвонҷӯён, донишҷӯён ва дигар алоқамандони забони тоҷикӣ ва гӯйишу фолклори он ҳамчун маводи назарии илмӣ ёрӣ расонида метавонад.

Аҳаммияти амалии таҳқиқ дар он аст, ки натиҷаи ба даст омада ва дастовардҳоро дар таҳияи фарҳанги соҳаи линвофолклористии забони тоҷикӣ ва китобҳои дарсӣ дастурҳои таълимӣ соҳаҳои забоншиносии қавмӣ ва иҷтимоӣ, баргузори курс ва семинари назариявӣ амалӣ, дар таҳлил ва шарҳу маънидод намудани масъалаҳои гуногуни истилоҳшиносӣ дар забони тоҷикӣ, овошиносӣ, луғатшиносӣ ва дигар қисматҳои забоншиносӣ истифода кардан мумкин аст. Дар ин асос, мавзӯи диссертатсияи илмии докталаби дараҷаи илмии доктори илмҳои филологиро метавон мубрам арзёбӣ намуд.

Қисмати асосии таҳқиқ. Диссертатсия унвонҷӯ Насимов Нуриддин

Исоевич дар мавзуи «Пажухиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (чанбаҳои овой ва вожагонӣ)» аз муқаддима, 4 боб, 28 фаслу зерфасл ва рӯйхати адабиёт таркиб ёфта, дар маҷмӯъ 404 саҳифаро фаро мегирад.

Дар муқаддимаи диссертатсия муаллиф мубрамию аҳаммияти корро асоснок намуда, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, мақсаду вазифаҳо, асосҳо ва аҳаммияти назариявӣ амалӣ, усулҳо ва навоварии илмӣ таҳқиқ, нуктаҳои асосии барои ҳимоя пешниҳодшаванда ва манбаи истифодаи матнҳои фолклории Сари Хосорро нишон додааст.

Боби якуми диссертатсия **«Масъалаҳои назариявӣ дар робита ба забон, фолклор ва лингвофолклористика»** унвон дошта, фарогири чор фасл аст. Дар фасли якум – «Назаре ба таърихи пажухиши забон, фолклор ва лингвофолклористика» оид ба таърихи омӯзиши забон, бахусус забони тоҷикӣ, фолклор ва лингвофолклористика сухан меравад. Фасли дуюми боби якум «Перомунӣ соҳиби забону муаллифи фолклор» унвон дошта, доир ба аҳаммият ва муҳиммияти забону фолклор ва халқ сухан меравад. Дар фасли сеюми боби якум **«Мундариҷа ва сохтори забонии матнҳои фолклории Сари Хосор»** сухан аз аз бобати омӯзиши муштарак, пайвасту ҳамзамонии фолклор ва забони он ҳамчун мавзуи асосӣ баҳси лингвофолклористика сухан меравад. Зимни омӯзиши матнҳои фолклорӣ бештар ба чанбаҳои забонии он, ба хусус забони ғӯйишии он, ки хоси забони ғуфтуғӯйи мавзӯ ва минтақаи мавриди омӯзиш қароргирифта мебошад, дахл ва таваҷҷуҳ зоҳир карда шудааст. Фасли чоруми боби якум зери унвони **«Пажухиши суруди «Ман доғ»-и Сари Хосор аз нигоҳи лингвофолклоролистӣ»** ба таҳқиқи комили намунавии лингвофолклористии матни фолклории суруди мазкур баҳшида шудааст. Дар натиҷа аён гардид, ки суруди «Ман доғ» ҳамчун матни фолклорӣ бо лаҳҷа суруда шуда, дар он хусусиятҳо, оҳанг ё шеваи ғуфтори халқ, лаҳҷае аз расму оини даравгарӣ ва ҳамчунин эҳсоси равонии мардум инъикос ёфтааст. Аз ин рӯ, барои таҳқиқи таҳқиқи масъалаҳои вобаста ба лингвофолклористика сарчашмаи муносиб ба шумор меравад.

Боби дуюми диссертатсия **«Назари лингвофолклористӣ ба хусусиятҳои овозии фолклори Сари Хосор»** ном дорад ва панҷ фаслро дар бар мегирад. Фасли якум – **«Омори овозии фолклори Сари Хосор»** унвон дошта, таҳқиқи истифодаи шумораи овозҳо ва мавқеи онҳоро фароғир аст. Микдори умумии овозу калима дар фолклори Сари Хосор дар доираи 7717 номгӯйи калимаҳо бо иловаи морфемаҳои тобиши маънодору алоқасоз бо шумули 3 шумора (рақам) 28701 калимаро дар бар мегирад, ки ин аз 132963 овоз иборат мебошад. Фасли дуюми боби дуюм бо номи **«Сохти овозии диалектизмҳои якҷиҷой»** ёд мешавад. Фасли сеюми боби дуюми диссер-

татсия «**Овозҳои маънодор ва ёридиҳанда**» ном дошта, унвони фасли чоруми боби дуюм «**Мавқеи овози ӯ**» номгузори шудааст. Дар фолклори Сари Хосор овози ҳалқии нарми ӯ бо назардошти омори зиёда аз бутун дар 5940 калима 6770 маротиба омадааст. Аз ҷумла, дар номгӯи зиёда аз 30 калима бо овози аслии ӯ (сакта) 380 маротиба бо назардошти шаклҳои адабию лаҳҷавиашон омадааст: **алвидоъ, аъзо, баъд, дафъ, даъват, қалъа, Каъба, Қуръон, матоъ, маъшук, минбаъд, наъл, наъра, раъно, суръат, таънасор, чамъ, эътибор, яъне.** *Баъд очаш омад, ай гард чъмоша чъқид* [ОЭДЖ, с. 324]. Фасли панҷуми боби дуюм «**Ҳодисаҳои овози дар фолклори Сари Хосор**» ном дошта, дар навбати худ фарогири чор зерфасл аст. Зерфасли якуми он «**Афзоиши овозҳо дар фолклори Сари Хосор**» унвон дорад. Омӯзиш ва таҳқиқи ходисаҳои фонетикӣ, аз ҷумла афзоиш, афтидан, бадалшвай, дуршавӣ (диссимилиятсия), монандшавӣ (ассимилятсия), тахфиф ва ҷойивазкунии овозҳо ҳам мавзӯи баҳси баҳши фонетикаи илми забоншиносӣ ва ҳам яке аз соҳаҳои илми лингвофолклористика маҳсуб меёбад. Зерфасли дуюми фасли панҷуми боби дуюм «**Афтидани овозҳо (дар мисоли решаи калимаҳо)**» номгузори шудааст. Бахусус ҳодисаи фонетикии мазкур дар лаҳҷа ва шеваҳо бештар ба назар мерасад. Зерфасли сеюми фасли панҷуми боби дуюми диссертатсия «**Монандшавӣ, дуршавӣ ва ҷойивазкунии овозҳо**» оид ба ҳодисаи фонетикии монандшавӣ (ассимилятсия), дуршавии (диссимилиятсия) ва ҷойивазкунии фонемаҳо (овозҳо) дар фолклори Сари Хосор баҳс мекунад. Ҳодисаи монандшавии овозҳо на он қадар калимаҳои зиёдро дар бар гирифт: **амбар – анбар, амбър – амбӯр, барқаст – барқасд.** Зерфасли чоруми фасли панҷуми боби дуюм – «**Табдили овозҳо**» боз ба ду баҳш ҷудо мешавад, ки баҳши якуми он «**Табдили овозҳои садонок**» ном дорад. Зерфасли панҷуми фасли панҷуми боби дуюм, ки «**Тахфифи овозҳо**» боз баҳшҳои тахфифи овозҳо баҳшида шудааст.

Боби сеюм «**Ҷанбаҳои вожагонии фолклори Сари Хосор аз нигоҳи лингвофолклористӣ**» ном дошта, фарогири шаш фасл аст. Фасли якум «**Калимаҳои аслии ҳоси маҳзани асосии луғавии забони тоҷикӣ дар фолклори Сари Хосор**» ном дошта, муҳтавои 770 калима мавриди таҳлил қарор гирифтааст, ки ба истиснои диалектизмҳои луғавии иқтибосӣ аз ин миқдор 7000 ададаш (91,0 фоизашро) калимаҳои аслии тоҷикианд. Фасли дуюми боби сеюм «**Калимаҳои серистеъмоли фолклори Сари Хосор**» ном дошта, дар ин фасл беш аз 50 маротиба омадани калимаҳои ғаёл ва сермаъно дар матнҳои фолклории Сари Хосор зикр шуда, дар маҷмӯъ 47 калимаи мазкур дар матнҳои фолклорӣ 11621 маротиба омаданашон ва 41,0 фоиз аз шумораи маҷмӯи калимаҳо (28701 адад) ва дар доираи номгӯи калимаҳо (7717 адад) 0,61 фоизро ташкил доданашон зикр мегардад, ки

баррасии омори хеле хуб ба роҳ монда шудааст. Фасли сеюми боби сеюм бо номи «**Лексикаи динӣ дар назми фолклори Сари Хосор**» ёд мешавад ва вожагони динии матни фолклорӣ мавриди таҳлил қарор мегирад, ки миқдоран аз 263 калима иборат буда, 4 фоизи маҷмуи калимаҳои назми фолклориро ташкил медиҳад. Фасли чорум, панҷум ва шашуми боби сеюм фарогири ҷиҳатҳои луғавӣ, чун: «**Синонимҳо**», «**Омонимҳо**» ва «**Антонимҳо**»-ро дар бар мегиранд.

Боби чоруми диссертатсия «**Диалектизмҳо дар фолклори Сари Хосор**» ном дошта, фарогири шаш фасл аст ва фасли якум «**Мавқеи диалектизмҳо дар фолклори Сари Хосор**», фасли дуюм «**Диалектизмҳои лексикӣ**», фасли сеюм «**Диалектизмҳои фонетикӣ**», фасли чорум «**Диалектизмҳои морфологӣ**», фасли панҷум «**Диалектизмҳои морфологӣ-синтаксисӣ**», фасли шашум «**Диалектизмҳои фразеологӣи феълӣ**» унвон дошта, масоили ба боб рабтдошта дар ин фаслҳо мавриди баррасӣ қарор дода шудаанд.

Хулосаи диссертатсияи Насимов Нуриддин Исоевич «**Пажӯҳиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (ҷанбаҳои оғозӣ ва вожагонӣ)**» фарогири асоситарин ва муҳимтарин бардоштҳои илмӣ муаллиф буда, дар 27 банд фароҳам мавзӯ ва қорбурди натиҷаҳои онҳо дар раванди таълиму таҳқиқ оварда шудааст.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Довталаби дараҷаи илмӣ доир ба мавзӯи диссертатсия 3 монография, 2 луғат ва 24 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 20 мақолаи дар нашрияҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон нашршуда иборатанд ва нуктаҳои асосию натиҷаҳои таҳқиқотро фаро мегиранд. Маводи интишоргардида нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмуни диссертатсияро инъикос менамоянд. Теъдоди маводи ҷопшудаи диссертант ба талаботи банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд.

Мутобиқати барасмиятдорории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Насимов Нуриддин Исоевич ба талаботи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд.

Эродҳо ба диссертатсия. Дар баробари дастовардҳои илмӣ ва муҳокимаю натиҷагирӣҳои ҷолиби таваҷҷуҳ дар диссертатсия баъзе норасоӣҳо ба мушоҳида расиданд, ки бо нияти пешрафти қорҳои таҳқиқи

минбаъдаи муаллиф, зикри онҳоро зарур меҳисобем:

1. Ба фикри мо, дар шакли “Пажухиши лингвофолклористикаи Сари Хосор” номгузори шудани рисолаи илмӣ муҳтавои диссертатсияро пурра инъикос наменамояд, зеро лингвофолклористика як шоҳаи нави илми филологӣ аст ва дар таркиби худ воҳидҳои забонӣ ва жанрҳои адабиёти шифоҳии умумиро мавриди пажухиш қарор медиҳад. Хуб мешуд, агар унвони рисола дар шакли “Пажухиши ҷанбаҳои оғӣ ва вожагонии маводи лингвофолклористии мавзеи Сари Хосор” баён мегардид, мувофиқи матлаб мешуд.

2. Дар рисолаи мазкур усули овониғории байналмилалӣ лотинӣ, ки яке аз муқаррароти забоншиносӣ ва шоҳаҳои он аст, сарфи назар шудааст, зеро ҳангоми баррасии маводи ғӯйишӣ ва адабиёти шифоҳӣ овардани овониғории байналмилалӣ лотинӣ ҳатмист. Бинобар он мутолиаи баъзе ифодаи матнҳо ба хонанда душворӣ пеш меорад.

3. Муҳаққиқ дар баъзе мавридҳо аз суханони донишмандони дигар истифода намуда, вале ба сарчашмаи онҳо ишора накардааст (саҳ. 35, 68). Инчунин, дар рисола зикри назари муҳаққиқони ҷудоғона ба назар расанд ҳам, назари худи муаллифи рисола камтар ба мушоҳида мерасад. Хуб мешуд, дар атрофи ин ё он масъала агар домани баҳсро густурда мекард, бештар мегардид.

4. Дар феҳрасти адабиёт дастабандӣ аз рӯи ифодаи забонӣ сурат мегирифт ва муҳтавои адабиёт низ ба иноба гирифта шуда, номгуӣ адабиёти илмӣ соҳавӣ солҳои замони истиқлол ба нашррасидаро бештар оварда мешуд, боз манзалати рисола афзун мегардид.

5. Дар овардани истилоҳоти илмӣ ва соҳавӣ дар рисола яқсонӣ дида намешавад ва бештар истилоҳоти русӣ-байналмилалӣ мавриди қорбурд қарор гирифтааст. Агар истилоҳоти илмӣ соҳаи забоншиносӣ бо гунаи тоҷикиаш оварда мешуд, боз манзалати рисола дучанд меафзуд. Зеро дар забоншиносии тоҷик истилоҳоти соҳавӣ тоҷикӣ хеле зиёд аст ва муҳаққиқон пайваста аз онҳо қорбурд менамоянд.

6. Баъзан такрори андеша ва риоя нагардидани имлои нави забони тоҷикӣ дар рисола мушоҳида мешавад, ки ислоҳи онҳоро зарур мешуморем.

Ба таври умум, эродҳои зикршуда ислоҳпазир буда, ҳангоми таҳия ва наشري монография ба назар гирифтани онҳо ба арзиш ва аҳаммияти илмию амалии қори таҳқиқии Насимов Нуриддин Исоевич «Пажухиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (ҷанбаҳои оғӣ ва вожагонӣ)» ҳусни аз ин ҳам бештар зам менамоянд.

Қисмати хотимагии тақриз. Диссертатсия бо услуби илмӣ таҳия гардида, дар он пайдарпайии қисматҳо риоя гардидаанд.

Автореферат ва мақолаҳое, ки довталаби дараҷаи илмӣ оид ба мавзуи таҳқиқшаванда нашр намудааст, муҳтавои асосии диссертатсияро фаро гирифта, кори анҷомёфтаи диссертатсионӣ ба ҳисоб меравад.

Мавзуи интихобнамудаи унвончӯ ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқии шиносномаи доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.02.00 –Забоншиносӣ (10.02.01.–Забони тоҷикӣ) комилан мувофиқат менамояд.

Қоркарди амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва нашри таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия ба меъёр ва талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

Хулоса, диссертатсияи Насимов Нуриддин Исоевич «Пажӯҳиши лингвофолклористикаи Сари Хосор (ҷанбаҳои оғоз ва вожагонӣ)» ба талаботи бандҳои 31-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.02.00.–Забоншиносӣ (10.02.01. – Забони тоҷикӣ) сазовор мебошад.

Тақризи мазкур бо назардошти талаботи бандҳои 71 ва 72-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, омода гардидааст.

МУҚАРРИЗИ РАСМӢ:

**доктори илми филология,
профессори кафедраи таърихи
забон ва типологияи факултети
филологияи Донишгоҳи
миллии Тоҷикистон**

Ҳомидов Дилмурод Раҷабович

«Имзои доктори илмҳои филологияи Ҳомидов Дилмурод Раҷабовичро тасдиқ мекунам».

**Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи миллии Тоҷикистон**

Тавқиев Э. Ш.

«19» сентябри соли 2024.

Суроға: 734064, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кӯчаи Дилқушо, бинои 28/1.
Тамос: Тел.: (+992) 907-79-82-65; 221-62-25
E-mail: homidov65@mail.ru **Сомона:** ww.tnu.tj